

Ruukinrannan nimistö

Osa-alueennimi **Ruukinranta – Bruksstranden** on ollut virallisessa käytössä 1970-luvulta lähtien. Se perustuu vanhaan rannanimeen *Bruksstranden*. Ranta on saanut nimensä tiiliruukin lastauspaikan mukaan. Alueella olevaa niemeä on kutsuttu vastaavasti nimellä *Bruksudden*. **Bruksstranden** ja **Bruksudden** annetaan asemakaavassa myös puistonnimiksi. Vähän pohjoisemmas lahdekkeen ruovikkoiselle ranta-alueelle merkitään nimi **Ruukinrannanluhta – Bruksstrandsmaren**.

Nimi **Ruukinrannantie – Bruksstrandsvägen** sisältyi jo vuoden 1957 tiennimis suunnitelmaan ja otettiin käyttöön viimeistään 1960-luvulla. Ruukinrannantie saa kaavassa sivukujan, jonka nimeksi tulee **Ruukinrannankuja – Bruksstrandsgården**. Kujan jatkeena oleva kävelytie on **Ruukinrannanpolku – Bruksstrandsstigen**. Venesatamaan vievälle kujalle annetaan nimi **Ruukinniemi – Bruksudden**.

Joel Rundt ja Ville Vallgren

Ruukinrannassa asuneita taiteilijoita on muistettu kadunnimissä **Joel Rundtin tie – Joel Rundts väg** ja **Ville Vallgrenin tie – Ville Vallgrens väg**, jotka ovat olleet käytössä jo kymmenien vuosien ajan, Ville Vallgrenin tie ehkä jo 1950-luvulla. Runoilija Joel Rundtin (1879–1971) talo on Joel Rundtin tien länsipään eteläpuolella. Kuvanveistäjä Ville Vallgren (1855–1940) asui nykyisen Ville Vallgrenin tien varressa, mutta taloa ei ole jäljellä. Kävelytieksi jäävä Ville Vallgrenin tien pohjoinen jatke on **Vallgreninpolku – Vallgrensstigen**. Myös Ville Vallgrenin puoliso Viivi Paarmio-Vallgren (1867–1952; taiteilijanimenä Viivi Paarmio myös avioliiton aikana) saa muistonimensä. Vallgrenien asuinpaikan vastapäinen puisto on **Viivi Paarmion puisto – Viivi Paarmios park**.

1992 keräsi Sari Virolainen noin 200 paikannimen kokoelman haastatteleamalla Ruukinrannan asukkaita. Kokoelman nimiä ja tietoja on hyödynnetty eräiden kaavanimien suunnittelussa. Esimerkki Virolaisen tallentamasta kansanomaisesta nimenkäytöstä on, että asukkaat ovat kutsuneet Joel Rundtin tien ja Ville Vallgrenin tien kolmionmuotoista risteysaluetta nimellä *Kolmio*. Siitä on saatu asemakaavaan suojaviheralueen nimi **Ruukinrannankolmio – Bruksstrandens trekant**.

Tarvo ja Tarvaspää

Taidemaalari Akseli Gallen-Kallela oli Vallgrenien pitkäaikainen ystävä. Gallen-Kallelan ateljeelinnaan Tarvaspäähän vievä katu on ainakin 1960-luvulta lähtien nimeltään **Gallen-Kallelan tie – Gallen-Kallelas väg**. Nimi *Tarvaspää* on annettu ateljeen rakentamisaikana 1910-luvun alussa. Nimenvallintaan vaikutti vastapäisen saaren nimi *Tarvo*. Saari on puoliaksi Helsingin puolella. Nimi **Tarvo** on samalla puistonnimenä. Saaren luoteisrannan tiheikköiselle suoja- viheralueelle annetaan lisäksi nimi **Tarvonviita – Tarvodungen**.

Tarvon ja mantereen välisen salmen vanha ruotsinkielinen nimi on *Tarvosundet*. Myös suomenkielinen nimi *Tarvonsalmi* on seudun asukkaiden vanhastaan käyttämä. Nimi tarkoittaa salmia saaren molemmin puolin (niistä vain läntinen nykyisin varsinaisesti vesireitin kannalta salmena). Vastaavasti nimeä *Tarvonsilta* käytetään kävelysilloista saaren molemmin puolin. Nimi **Tarvonsalmensilta – Tarvosundsbron** varataan salmen ylittävälle Turunväylän sillalle, ja nimi **Läntinen Tarvonsilta – Västra Tarvobron** merkitään kaavaan Pellavaniemen ja Tarvon väliselle kävelysillalle. Sillan ja Tarvon kautta kulkeva kevyen liikenteen reitti on **Tarvonsillanreitti – Tarvobrostråket**.

Niemennimen *Linudden* tiedetään olleen käytössä jo 1600-luvulla. Se on saanut viimeistään 1960-luvulla suomenkielisen käännösvastineen *Pellavaniemi*. Nimi **Pellavaniemi – Linudden** merkitään kaavaan puistomaisen kortteli-alueen nimenä niemen kohdalle. Niemen koillisrannan suojaviheralue on **Pellavaniemenluhta – Linuddsmaren**. Nimi **Pellavaniementie** on ollut jo pitkään Perkkään puolella Pellavaniemen suuntaan johtavan kevyen liikenteen tien, aiemmin kadun, nimenä. Myös Turunväylän alikulun nimi **Pellavaniemenportti – Linuddsporten** on ollut käytössä jo kymmeniä vuosia.

Pellavaniemen ja Tarvaspään länsipuolinen pieni lahti on *Fågelvik*. Sen rannalla 1900-luvun alkupuolella toiminut täysihoitola sai lahden nimen innoittaman nimen *Linnunlaulu – Fågelsång*. Siitä saadaan rantavyöhykkeen viher-alueelle nimi **Linnunlaulunluhta – Fågelsångsmaren**.

Linnunlaulun paikan länsipuolelle tuleva uusi kuja johtaa huvilalle, jossa asui aikoinaan uunitehtailija ja keksijä Isak Räsänen. Virolaisen kokoelman mukaan "Iisakki" oli ruukinrantalaiden keskuudessa tunnettu hahmo, jota kutsuttiin myös lempinimellä *Ihanne-Iisakki* hänen keksimänsä "ihanneuunin" mukaan. Kuja saa hänen muistokseen nimen

Isak Räsäsen kuja – Isak Räsänens gränd. Räsäsen perilliset ovat hyväksyneet muistonimiehdotuksen ja myös osallistuneet kadunnimen muotoiluun.

Ruukinrannan Myllyvuori

Ruukinrannan korkein kallio on tunnettu nimellä *Kvarnberget* laella olleen Albergan kartanon tuulimyllyn mukaan. Suomenkielisten asukkaiden puheessa nimelle on syntynyt käännösvastineet *Myllyvuori* ja *Myllymäki*, jotka ovat olleet lähiasukkaiden yleisesti käyttämiä. Koska Mylly-nimiä on muillakin alueilla, esimerkiksi Helsingin Lauttasaassa Myllykallio – Kvarnberget, täällä annetaan viheralueelle alueennimellä täsmennetty kaavanimi **Ruukinrannan Myllyvuori – Bruksstrandens Kvarnberget**. Paikallisessa puheessa voi tuki edelleen käyttää lyhyempää nimeä Myllyvuori – Kvarnberget, jos sekaantumisen vaaraa ei ole.

Myllyvuorelle nousevalla ajotiellä on ollut nimenä Myllykalliontie, mutta koska Lauttasaassa on senniminen katu, eikä ”Myllykallio”-nimeä Ruukinrannassa ole edes käytetty, nimeksi annetaan nyt **Myllyvuorenpolku – Kvarnbergsstigen**. Vastaavasti Leppäsolmussa oleva jalankulkusilta saa nyt nimen **Myllyvuorensilta – Kvarnbergsbron** ja Kehä I:n alikulku Turun suunnasta tulevalle rampilla nimen **Myllyvuorenportti – Kvarnbergsporten**.

Joel Rundtin tien länsipäästä luoteeseen nouseva ajotie saa nimen **Ilmolanrinne – Ilmolabrinken** talon nimen *Ilmola* mukaan. Vuoren laelle 1912 rakennettu huvila sai nimensä asukkaastaan, arkkitehti Ilmari (Ilmo) Launiksesta. Kehä I:n varren osin soisen viheralueen (VL- ja EV-alueita) nimi **Radukärr** tulee vanhasta suonimestä *Radukärr*, joka tunnetaan 1700-luvun asiakirjoista, mutta ei ole nytemmin ollut käytössä.

Elfvik

Ruukinrannan lounaisosan keskeinen paikka on **Villa Elfvik**. Vapaaherra Emil Standertskjöld (1864–1900) osti 1800-luvun lopulla Bredvikin tilan, josta tuli perheen kesänviettopaikka. Hän antoi tilalleen nimen *Elfvik*. Nimen hän muodosti ehkä yhdistelemällä osia nimestä Bredvik ja vaimonsa Elviran nimestä. Samalla nimi liittyy sijaintiin lahden rannalla ja lisäksi sisältää ehkä romanttisen viittauksen ruotsin *ä/va*-sanaan ('keiju'). Nimen Elf-alkuinen asu on vanhanaikaisen kirjoitustavan jäännös; nimi on aina äännetty ilman *f*-äännettä ”Elviik”.

Standertskjöldeillä oli jo 1890-luvun lopussa suunnitelmia uuden huvilan rakentamiseksi Bredvikin tilan itäosaan. Villa Elfvik valmistui 1904. Vähän myöhemmin Elvira Standertskjöld (1868–1955, o.s. Hallgren) otti tyttäriensä Thelman ja Lisen kanssa sen vakituiseksi asunnokseen. Lise Standertskjöld asui huvilassa kuolemaansa saakka, vuoteen 1974. 1990-luvulta lähtien Villa Elfvik on Espoon kaupungin ylläpitämänä luontokeskuksena.

Elfvik on käytössä huvilaa lähistöineen tarkoittavana alueennimenä. Huvilan lähelle johtava katu on **Elfvikintie – Elfviksvägen**. Elfvikintie jatkuu samalla nimellä ajotienä huvilalle asti. Lännempänä oleva ajotie on **Elfvikinkuja – Elfviksgränden**. Niiden välissä olevaa metsää ovat ruukinrantalaiset kutsuneet *Elfvikinmetsäksi*. Asukkaiden käyttämiä ovat myös ojan nimi *Elfvikinoja* ja ranta-alueen nimi *Elfviknranta*. Kaavaan merkitään laajan viheralueen nimeksi **Elfvikinmetsä – Elfviksskogen** ja *Elfviknranta* – **Elfviksstranden** ja ojanimeksi *Elfvikinoja* – **Elfviksbacken**.

Merenrannassa kulkevan kevyen liikenteen reitin osuiksille annetaan nimet **Elfviknranta – Elfviksstranden** ja **Tarvaspäänranta – Tarvaspäästranden**. Elfvikintieltä Ruukinrannantielle vie **Elviranpolku – Elvirastigen**. ja Villa Elfvikin pihasta länteen **Laajalahdenpolku – Bredviksstigen**.

Viheralueen osille annetaan nimet **Vanha-Bredvik – Gamla Bredvik** Bredvikin tonttimaalla ja **Bredvikinpelto – Bredviksåkern** sen edustan peltomaalla sekä **Elfvikinpelto – Elfviksåkern** ja **Elfvikinniemi – Elfviksudden** Elfvikin huvilan kohdalla niemessä. Huvilan länsipuolella ollutta peltoa on kutsuttu nimillä *Pumpåkem* ja *Pumpupelto*, koska siellä oli 1900-luvun alkupuolella vesipumppu; pellonimestä saadaan puiston nimi **Pumpupelto – Pumpåkem**. **Iisakinranta – Isaksstranden** on puistonosa Isak (”Iisakki”) Räsäsen talon sijaintipaikan kohdalla rannassa.

Nykyinen kaupunginosan nimi **Laajalahti – Bredvik** perustuu tilannimeen ja kylännimeen *Bredvik*. Näiden vanhojen asutusnimien taustalla on puolestaan lahden nimi *Bredviken*, joka on alun perin tarkoittanut Ruukinrannan ja Otaniemen välistä leveää lahtea. Sittemmin *Laajalahti*-nimeä on alettu käyttää myös koko merenselästä, joka on Munkkiniemen länsipuolella. Ruukinrannassa oleva venesatama on kaavanimeltään **Laajalahdensatama – Bredvikshamnen**. Sen lisäksi käytössä on pitempi nimi Laajalahden venesatama.

Hyvänä lintuvetenä tunnetun lahden rantavyöhykkeen laaja suojeltava viheralue saa nimen **Laajalahdenranta – Bredviksstranden** ja sen kosteikko-osat lisäksi nimet **Laajalahdenluhta – Bredviksmaren** ja **Elfvikinluhta – Elfviksmaren**. Luhtaa ja vesijättöä merkitsevä *mar*-sana sisältyy myös lähistön vanhoihin paikannimiin *Marviken*, *Marängen* ja nykyisiin nimiin Maari, Maarinranta. Laajalahden kohdalle rakennettava Kehä I:n eritasoliittymä saa nimen **Laajalahdensolmu – Bredviksknuten**.

Kurkijoki ja Laatokka

Laajalahden karjalaisaiheinen kaupunkinimistö sai syntynsä 1946, kun Helsingin kaupunki palstoitti omistamiaan Bredvikin maita muun muassa siirtoväen omakotitonteiksi. Nimenaiheina on luovutetun Karjalan pitäjännimiä, kuten *Kurkijoki – Kronoborg* ja *Sakkola* ja eräitä muitakin paikannimiä. **Kurkijoentie – Kronoborgsvägen** jatkuu vähän matkaa Ruukinrannan puolelle, kun Kehä I:n yli rakennetaan **Kurkijoensilta – Kronoborgsbron**. Sen pohjoispuolella olevalle polulle annetaan nimi **Lopotinpolku – Lopottistigen**, koska Kurkijoen kirkonkylää kutsuttiin nimellä *Lopotti*. Laajalahdensolmusta etelään vie **Sakkolantie – Sakkolavägen** ja länteen, Turvesuon suuntaan, **Turvesuontie – Torvmossvägen**.

Tuleva Kehä I:n itäinen rinnakaistie Laajalahdensolmusta pohjoiseen tarvitsee oman nimen. Nimenaihe saadaan Karjalasta: nimi **Laatokantie – Ladogavägen** sopii myös kadun sijaintiin Laajalahden "pienois-Karjalassa" laajan vesialueen äärellä. Katu jatkuu koilliseen Ville Vallgrenin tiehen asti, jonne Perkkaan ja Vermon suunnasta kaartaa **Tarvaspääntie – Tarvaspäävägen**.

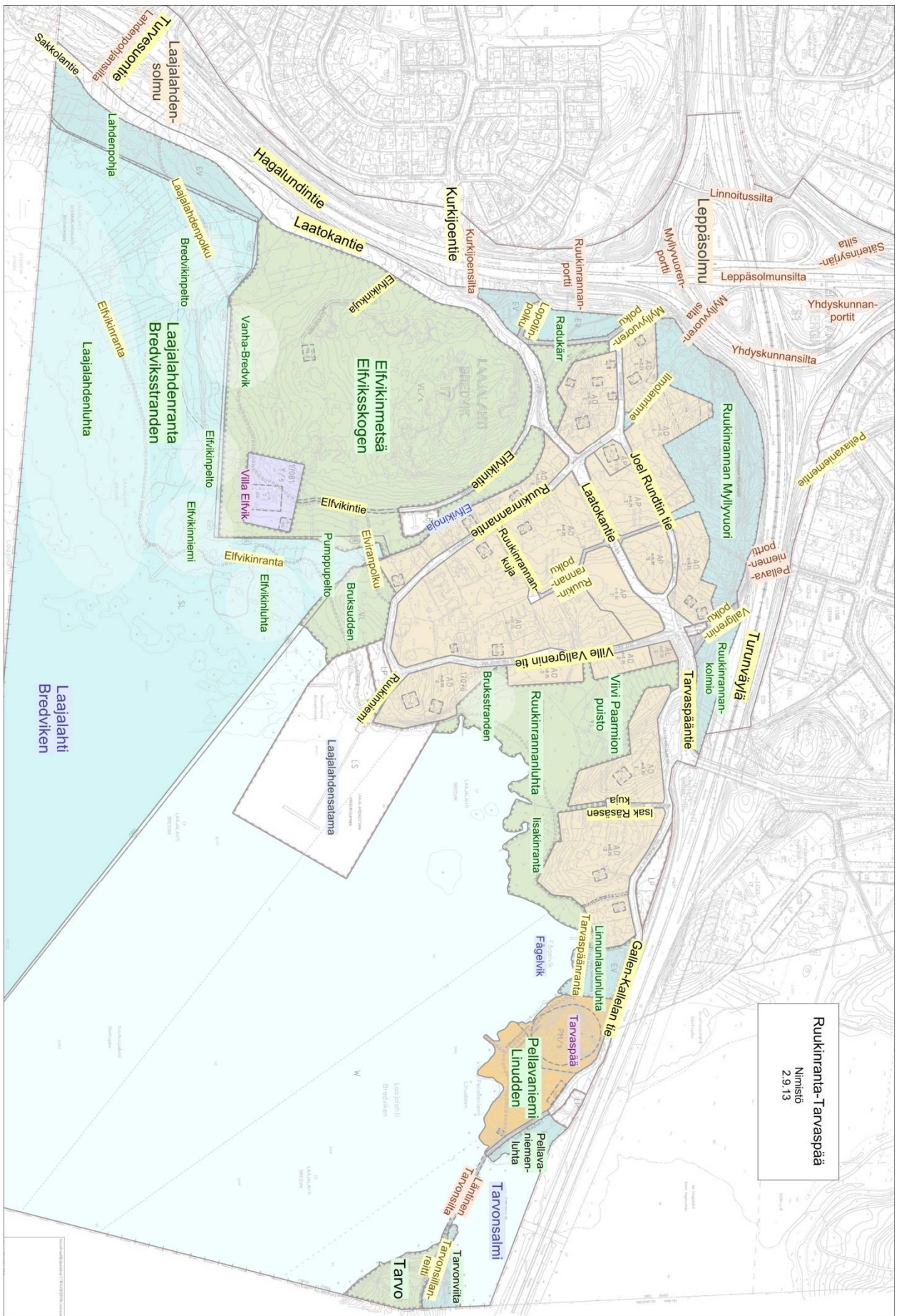
Laajalahteen on aikoinaan suunniteltu myös Lahdenpohjantie-nimistä katu Laatokan länsirannalla sijaitsevan, kauppalana olleen taajaman mukaan, mutta se aie raukesi. Nyt annetaan Laajalahdensolmun kaakkoispuolelle rannan lähelle viheralueelle (EV-alue) nimi **Lahdenpohja – Vikbottnen**, joka viittaa sijaintiin lahden perukalla ja suomenkielisen nimen osalta samalla Karjalan nimistöön. Vastaavasti **Lahdenpohjansilta – Vikbottsbron** on silta Laajalahdensolmussa.

Leppäsolmu

Kehä I – Ring I on kehäväylää sen koko pituudelta tarkoittava nimi. Eräissä yhteyksissä tarvitaan myös erillisiä kadunnimiä väylän osuuksille. Hagalundin kartanon ohi Leppävaaraan johtava osuus on **Hagalundintie – Hagalundvägen**. Nimi on ollut käytössä osuuden rakentamisesta lähtien, jo ennen kuin osuudesta tuli kehätien osa. Turunväylän solmukohdan nimi **Leppäsolmu – Alknuten** on annettu 1975. Useimmat Leppäsolmun sillat ja alikulut on nimetty tiesuunnitelman yhteydessä 2011. Turunväylän ylittävä kehätien silta on **Leppäsolmundilta – Alknutsbron**. Sen länsipuolinen jalankulkusiltojen sarja on **Linnoitusilta – Befästningsbron** Leppävaaran nimistön linnoitusaiheen mukaan.

Säterinsyrjänsilta – Säterilidsbron on ramppisilta Leppäsolmussa Säterinsyrjän kohdalla ja **Yhdyskunnansilta – Samhällsbron** on Turunväylän ylittävä ramppisilta Leppäsolmun itäosassa. **Yhdyskunnanportit – Samhällsportarna** ovat Leppäsolmun luoteisten ramppien alikulut. Viereinen **Yhdyskunnanmäki** Perkkaan etelälaidalla on saanut nimensä siitä historian vaiheesta, kun Leppävaara oli niin sanottu "taajaväkinen yhdyskunta", jolla oli osin itsehallinnollinen asema Espoon kunnassa. Kurkijoentien pohjoispuolella pääsee Ruukinrantaan Kehä I:n alikulusta, jonka nimi **Ruukinrannanportti – Bruksstrandporten** (suunniteltu 1975) säilyy myös, jos alikulun paikkaa siirretään hieman pohjoisemmas.

(Sami Suviranta, Ksk/nimistö 2013)

Ruukinranta-Tarvaspää
Nimistösuunnitelma 2013